

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης: 59/2024

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Ε΄ ΤΜΗΜΑ)

Συνεδρίαση της 24^{ης} Απριλίου 2024

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Αικατερίνη Γρηγορίου, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ευάγγελος Μαρίνης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Χρήστος Μητκίδης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Δημήτριος Κατωπόδης, Περικλής Αγγέλου, Δημήτριος Καμάρης, Βασιλεία Πελέκου, Αναστασία Βασιλείου, Αγγελική Αναστοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Δημήτριος Κατωπόδης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Αριθμός Ερωτήματος : Το με αριθμό πρωτοκόλλου 129147/13.12.2023 έγγραφο του Πρύτανη του ΕΚΠΑ.

Περίληψη ερωτήματος: Σύμφωνα με το διδόμενο πραγματικό, ερωτάται:

α) Αν ο Κοσμήτορας της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας του ΕΚΠΑ δύναται να συγκαλέσει την Κοσμητεία σε συνεδρίαση μόνον με το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, το οποίο έχει καταστεί αυτοδύναμο.

β) Αν είναι κατά το νόμο απαραίτητο να συγκροτηθούν προσωρινές Συνελεύσεις και να οριστούν Πρόεδροι στο Τμήμα Διατροφής και Διαιτολογίας και στο Τμήμα Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού της ανωτέρω Σχολής, η

εκπαιδευτική λειτουργία των οποίων έχει ανασταλεί με το άρθρο 33 του ν. 4653/2020.

γ) Σε περίπτωση που παραμείνει ένα Τμήμα στη Σχολή, αν ο εκλεγμένος Πρόεδρος του Τμήματος θα εκτελεί χρέη Κοσμήτορα, ως επί Μονοτμηματικής Σχολής.

Επί των ανωτέρω ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε΄) γνωμοδοτεί ως ακολούθως:

Ιστορικό

Με το με αριθμό πρωτοκόλλου 129147/13.12.2023 έγγραφο του Πρύτανη του ΕΚΠΑ, όπως συμπληρώνεται με το με αριθμό πρωτοκόλλου 33424/8.4.2024 έγγραφο της Διεύθυνσης Διοικητικού του ΕΚΠΑ και τα έγγραφα που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος, δίδεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με το άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 4589/2019 ιδρύθηκαν και εντάχθηκαν στην Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας του ΕΚΠΑ τα ακόλουθα Τμήματα, με έδρα τα Ψαχνά του Νομού Ευβοίας: (α) Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (περ. στ΄ του άρθρου 15), (β) Διατροφής και Διαιτολογίας (περ. θ΄ του άρθρου 15) και (γ) Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού (περ. ι΄ του άρθρου 15).

2. Η Σύγκλητος, σε εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 15 του ν. 4589/2019, συγκρότησε Προσωρινές Συνελεύσεις στα ως άνω Τμήματα και όρισε Προέδρους, η θητεία των οποίων έχει λήξει (Πράξη Πρύτανη 15η/ 2018-2019 για την συγκρότηση της Προσωρινής Συνέλευσης του Τμήματος Διατροφής και Διαιτολογίας, ΑΔΑ: 6ΖΓΡ46ΨΖ2Ν-ΡΜΙ, και Πράξη Πρύτανη 34η/ 2018-2019 για την συγκρότηση της Προσωρινής Συνέλευσης του Τμήματος Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού, ΑΔΑ: Ω3Ε846ΨΖ2Ν-00Β).

3. Με το άρθρο 33 του ν. 4653/2020 ανεστάλη η έναρξη της εκπαιδευτικής λειτουργίας του Τμήματος Διατροφής και Διαιτολογίας και του Τμήματος Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας του ΕΚΠΑ..

4. Το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ανωτέρω Σχολής έχει καταστεί αυτοδύναμο, σύμφωνα με τις διατάξεις του

άρθρου 38 του ν. 4957/2022 (βλ. την υπ' αριθμ. 1394/2022 Πράξη Πρύτανη, με αρ. πρωτ. 90580/15.09.2022) και έχει εκλεγεί Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος (ΦΕΚ τ. ΥΟΔΔ 1152/12.12.2022). Με την υπ' αριθμό 31/2023 πράξη του Πρύτανη του ΕΚΠΑ που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ 1355/15.12.2023 ανατέθηκαν καθήκοντα κοσμήτορα της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας του ΕΚΠΑ στον καθηγητή Σ.Β. με θητεία έως την ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάδειξης νέου κοσμήτορα.

5. Ακολούθως, με το υπ' αριθμό πρωτ. 133804/28.12.2023 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου στο ΕΚΠΑ, ζητήθηκε η άποψη της Διεύθυνσης Οργανωτικής & Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης (Τμήμα Α' Οργάνωσης Ανώτατης Εκπαίδευσης) του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, η οποία δεν απάντησε.

6. Τέλος, με το υπ' αριθμό πρωτ. 33424/8.4.2024 έγγραφο της Διεύθυνσης Διοικητικού του ΕΚΠΑ δίδεται ότι στο Τμήμα Διατροφής & Διαιτολογίας και στο Τμήμα Τουριστικών Σπουδών & Εναλλακτικού Τουρισμού της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας του ΕΚΠΑ δεν υπηρετούν μέλη Δ.Ε.Π., ούτε υπηρέτησαν, από ιδρύσεώς τους.

Νομοθετικό πλαίσιο

7. Στη διάταξη του άρθρου 16 του **Συντάγματος** ορίζεται:

«Άρθρο 16

1. Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες· η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους...

5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους... Συγχώνευση ή κατάτμηση ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μπορεί να γίνει και κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, όπως νόμος ορίζει...»

8. Στις διατάξεις των άρθρων 4, 11, 23 και 24 του ν. **4485/2017** «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 114), υπό την ισχύ των οποίων ιδρύθηκαν τα Τμήματα περί των οποίων το ερώτημα, όπως η παράγραφος 2 του άρθρου 11 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 42 παρ. 5 του ν.4521/2018 (Α' 38) και το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2

του άρθρου 24 προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 75 του ν.4589/2019 (Α΄13), ορίζονταν τα εξής:

«Άρθρο 4 Αποστολή Α.Ε.Ι

1 Τα Α.Ε.Ι. έχουν ως αποστολή: α) να παράγουν και να μεταδίδουν τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία, να προετοιμάζουν τους φοιτητές για την εφαρμογή της και να καλλιεργούν τις τέχνες και τον πολιτισμό, β)...»

«Άρθρο 11 Αυτοδυναμία Τμημάτων και Σχολών

1. Τμήματα αποκτούν αυτοδυναμία εφόσον: α) υπηρετούν σε αυτά τουλάχιστον οκτώ (8) μέλη Δ.Ε.Π., από τα οποία τουλάχιστον δύο (2) πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή και β) έχουν εγγραφεί σε αυτά φοιτητές.

2. Σχολές αποκτούν αυτοδυναμία, εφόσον τουλάχιστον ένα από τα Τμήματά τους είναι αυτοδύναμο».

«Άρθρο 23 Πρόεδρος του Τμήματος

1. α) Πρόεδρος ή Αναπληρωτής Πρόεδρος Τμήματος εκλέγεται πλήρους απασχόλησης μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή του οικείου τμήματος για θητεία δύο ετών...».

«Άρθρο 24 Όργανα μη αυτοδύναμων Τμημάτων

1. Στα Τμήματα Α.Ε.Ι. που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις περί αυτοδυναμίας του άρθρου 11 λειτουργεί προσωρινή Συνέλευση Τμήματος, την οποία αποτελούν: α) υποχρεωτικά όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, β) εκπρόσωποι των φοιτητών σε ποσοστό 15% του συνόλου των μελών της προσωρινής Συνέλευσης του Τμήματος της περίπτωσης α΄... γ) τρεις (3) εκπρόσωποι, ένας (1) ανά κατηγορία από τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, οι οποίοι εκλέγονται, μαζί με τους αναπληρωτές τους, για ετήσια θητεία, με δυνατότητα επανεκλογής, από ενιαίο ψηφοδέλτιο ανά κατηγορία, με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία όλων των μελών της οικείας κατηγορίας προσωπικού του Τμήματος. Η προσωρινή Συνέλευση του Τμήματος συγκροτείται και λειτουργεί νόμιμα έστω και αν δεν έχουν εκλεγεί οι εκπρόσωποι των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. και των φοιτητών.

2. Η προσωρινή Συνέλευση ορίζεται με πράξη του Πρύτανη ή του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του Α.Ε.Ι., ύστερα από απόφαση της Συγκλήτου ή της Διοικούσας Επιτροπής αντίστοιχα. Με την ίδια πράξη ορίζονται ο Πρόεδρος και ο

Αναπληρωτής Πρόεδρος, οι οποίοι πρέπει να είναι μέλη Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας, ή της βαθμίδας του αναπληρωτή του οικείου Τμήματος, και, ελλείψει τούτων, μέλη Δ.Ε.Π. των δύο πρώτων βαθμίδων άλλου Τμήματος του Ιδρύματος. Στα νεοϊδρυόμενα Τμήματα και για την πρώτη θητεία Πρόεδρος και Αναπληρωτής Πρόεδρος ορίζονται μέλη Δ.Ε.Π. των δύο πρώτων βαθμίδων οποιουδήποτε Τμήματος του Ιδρύματος. Ο πρόεδρος και αναπληρωτής Πρόεδρος ορίζονται για διετή θητεία, με δυνατότητα να οριστούν για μία ακόμη συνεχόμενη θητεία...».

9. Στις διατάξεις των άρθρων 14 και 15 του ν. 4589/2019 «Συνέργειες Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με τα Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, Παλλημνιακό Ταμείο και άλλες διατάξεις» (Α' 13), όπως το πέμπτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 15 τροποποιήθηκε με το άρθρο 69 παρ.3γ του ν.4610/2019 (Α' 70), ορίζεται:

«Άρθρο 14 Ίδρυση Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας

1. Στο Ε.Κ.Π.Α. ιδρύεται, με έδρα τα Ψαχνά του Νομού Ευβοίας, Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας.

2. Η ακαδημαϊκή της λειτουργία αρχίζει από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2019-2020.

3. Στη Σχολή συνιστάται Γραμματεία για τη διοικητική και γραμματειακή της υποστήριξη, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Τμήματος, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 54 του ν. 4178/2013 (Α' 174).

4. Οι διαδικασίες συγκρότησης και ανάδειξης των οργάνων διοίκησης της Σχολής ολοκληρώνονται το αργότερο μέχρι τις 31.8.2019. Οι εκλογές για ανάδειξη Κοσμήτορα προκηρύσσονται από τον Πρύτανη του Ε.Κ.Π.Α. μέχρι τις 31.5.2019. Αν ο Πρύτανης δεν προκηρύξει εκλογές μέχρι την ημερομηνία αυτή, η αρμοδιότητά του αυτή περιέρχεται στον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων μπορεί να δοθεί παράταση έως δύο (2) φορές, στις προθεσμίες των προηγούμενων εδαφίων.

5. Έως την ολοκλήρωση των διαδικασιών συγκρότησης και ανάδειξης των οργάνων διοίκησης της Σχολής, οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ασκούνται από προσωρινή Κοσμητεία, η οποία ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου του Ε.Κ.Π.Α. και αποτελείται από: αα) τον προσωρινό Κοσμήτορα, στη θέση του οποίου ορίζεται,

με απόφαση της Συγκλήτου, καθηγητής α` βαθμίδας ή αναπληρωτής καθηγητής Τμήματος του Ιδρύματος, συναφούς γνωστικού αντικείμενου, ββ) τους Προέδρους των Τμημάτων της Σχολής, γγ) τρία (3) μέλη Δ.Ε.Π. του Ιδρύματος.»

«Άρθρο 15 Ίδρυση Τμημάτων

1. Στο Ε.Κ.Π.Α. ιδρύονται τα εξής Τμήματα:

α)... στ) Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, με έδρα τα Ψαχνά του Νομού Ευβοίας, το οποίο εντάσσεται στη Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας, ζ)... θ) Διατροφής και Διαιτολογίας με έδρα τα Ψαχνά του Νομού Ευβοίας, το οποίο εντάσσεται στη Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας, ι) Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού, με έδρα τα Ψαχνά του Νομού Ευβοίας, το οποίο εντάσσεται στη Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας. ια) ...

4. Η εκπαιδευτική λειτουργία των Τμημάτων που ιδρύονται με το παρόν και η εισαγωγή των πρώτων φοιτητών, αρχίζει από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2019 - 2020, με εξαίρεση το Τμήμα Διατροφής και Διαιτολογίας και το Τμήμα Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού ..., η εκπαιδευτική λειτουργία των οποίων αρχίζει από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2020-2021.

5. Στα Τμήματα που ιδρύονται με το παρόν λειτουργεί προσωρινή Συνέλευση κατ' εφαρμογή του άρθρου 24 του ν. 4485/2017 (Α` 114), έως τις 31.8.2019, οπότε και αναδεικνύεται Πρόεδρος με εκλογική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 23 του ν. 4485/2017, διαφορετικά μέχρι τα Τμήματα αυτά να καταστούν αυτοδύναμα, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4485/2017. Μέχρι το Τμήμα να καταστεί αυτοδύναμο, στην προσωρινή Συνέλευση μετέχουν επιπλέον των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος και πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. τα οποία ορίζονται με πράξη του Πρύτανη ύστερα από απόφαση της Συγκλήτου. ... Στα Τμήματα των περιπτώσεων θ', ι' και ια' ως άνω της παραγράφου 1 λειτουργεί προσωρινή Συνέλευση και ορίζεται προσωρινός Πρόεδρος, σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια, από την 1η Σεπτεμβρίου του έτους πριν από την έναρξη της ακαδημαϊκής τους λειτουργίας. Οι Πρόεδροι των Τμημάτων, προσωρινοί ή μη, καθώς και τα μέλη Δ.Ε.Π. αυτών συμμετέχουν στα συλλογικά όργανα διοίκησης του οικείου Πανεπιστημίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον ν. 4485/2017. Πρόεδροι στις προσωρινές συνελεύσεις μπορούν να οριστούν και μέλη

Δ.Ε.Π. που κατέχουν ταυτόχρονα και άλλη θέση μονοπρόσωπου οργάνου διοίκησης στο Α.Ε.Ι.

6. Σε κάθε Τμήμα συνιστάται Γραμματεία, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Τμήματος σύμφωνα με την περίπτωση α` της παρ. 2 του άρθρου 54 του ν. 4178/2013 και παρέχει διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη στο εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο του.

7. Σε καθένα από τα Τμήματα που ιδρύονται με το παρόν, με εξαίρεση το Γενικό Τμήμα, συνιστώνται οκτώ (8) θέσεις μελών Δ.Ε.Π.

8. Ο πρώτος κύκλος σπουδών των Τμημάτων που ιδρύονται με το παρόν άρθρο έχει διάρκεια οκτώ (8) ακαδημαϊκά εξάμηνα. 9...».

10. Στη διάταξη του άρθρου 33 του ν. **4653/2020**, «Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης, Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων και άλλες διατάξεις» (Α' 12) , ορίζεται:

«Άρθρο 33 Αναστολή εκπαιδευτικής λειτουργίας νέων Τμημάτων Α.Ε.Ι.

1. Αναστέλλεται η έναρξη της εκπαιδευτικής λειτουργίας των ακόλουθων Τμημάτων Α.Ε.Ι., που ιδρύθηκαν με τους νόμους 4559/2018, 4589/2019 και 4610/2019: α)... γ) Από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών: ... ββ) Διατροφής και Διαιτολογίας της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης Διατροφής και Αειφορίας, γγ) Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης Διατροφής και Αειφορίας. δ)...»

11. Στις διατάξεις των άρθρων 3, 20, 21, 22, 23, 24, 28, 38, 39, 449, 485 και 489 του ν. **4957/2022** «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 3 Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης – Αποστολή των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

«1... 3. Τα Α.Ε.Ι. έχουν ως αποστολή: α) να προσφέρουν υψηλής ποιότητας ανώτατη εκπαίδευση, δίχως διακρίσεις και αποκλεισμούς, να παράγουν και να μεταδίδουν τη γνώση μέσω της διδασκαλίας και της έρευνας, να προετοιμάζουν τους φοιτητές για

την εφαρμογή της στο επαγγελματικό και κοινωνικό πεδίο και να καλλιεργούν και να προάγουν τις επιστήμες, τις τέχνες, τα γράμματα και τον πολιτισμό. β) ...».

«Άρθρο 20 Ακαδημαϊκή διάρθρωση των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

«1. Κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Ε.Ι.) διαρθρώνεται από ακαδημαϊκές μονάδες δύο (2) επιπέδων: α) τις Σχολές και β) τα Τμήματα.

2. Κάθε Σχολή διαρθρώνεται κατ' ελάχιστον από δύο (2) Τμήματα, καλύπτει μία (1) ενότητα συγγενών επιστημονικών περιοχών και εξασφαλίζει τη διεπιστημονική προσέγγιση στη διδασκαλία και την έρευνα μεταξύ των Τμημάτων της... Η Σχολή έχει διακριτά όργανα από το Α.Ε.Ι. Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή η ίδρυση και λειτουργία Μονομηματικής Σχολής, εφόσον κρίνεται αναγκαίο για την ανάπτυξη και καλλιέργεια της επιστήμης που θεραπεύει.

3. Το Τμήμα αποτελεί τη θεμελιώδη ακαδημαϊκή μονάδα του Ιδρύματος και έχει ως στόχο την προαγωγή ενός συγκεκριμένου πεδίου της επιστήμης, της τεχνολογίας, των γραμμάτων και των τεχνών μέσω της εκπαίδευσης και της έρευνας. Για την επίτευξη της αποστολής του, το Τμήμα οργανώνει, αυτοτελώς ή σε συνεργασία με άλλα Τμήματα, προγράμματα σπουδών πρώτου, δεύτερου και τρίτου κύκλου, συντονίζει το εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο και εξασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση της μάθησης σε αυτά. 4...».

«Άρθρο 21. Ίδρυση - Κατάργηση - Μεταβολές ακαδημαϊκών μονάδων

«1. Η ίδρυση, συγχώνευση, κατάτμηση, μεταβολή γνωστικού αντικείμενου, μεταβολή έδρας και η κατάργηση ακαδημαϊκής μονάδας, επιπέδου Σχολής ή Τμήματος Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.), πραγματοποιείται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Εσωτερικών, καθώς και γνώμη της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι. και της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.), με αναλογική εφαρμογή του άρθρου 5. Η διατύπωση της γνώμης πραγματοποιείται μετά από ερώτημα του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την παραλαβή του ερωτήματος Για εξαιρετικούς λόγους, όπως ιδίως για την υποβολή διευκρινιστικών ερωτημάτων από τα αρμόδια γνωμοδοτικά όργανα, η προθεσμία δύναται να παραταθεί με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων για μία (1) μόνο φορά και για χρονικό διάστημα που δεν δύναται να υπερβεί τις τριάντα (30) ημέρες ακόμη. Αν παρέλθει

άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, η πρόταση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Εσωτερικών για την έκδοση του προεδρικού διατάγματος υποβάλλεται χωρίς την παροχή γνώμης.

2... 3. Για τη συγχώνευση, κατάτμηση, μετονομασία, μεταβολή έδρας, κατάργηση ή κάθε άλλη μεταβολή υφιστάμενης ακαδημαϊκής μονάδας, η Σύγκλητος του Α.Ε.Ι. δύναται να ζητά την εισήγηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου της ακαδημαϊκής μονάδας στην οποία αφορά η μεταβολή. ...».

«Άρθρο 22 Όργανα Σχολής

1. Οι Σχολές των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) έχουν τα ακόλουθα όργανα: α) Κοσμήτορα, β) Κοσμητεία. 2...».

«Άρθρο 23 Κοσμητεία.

« 1. Η Κοσμητεία αποτελείται από: α) τον Κοσμήτορα της Σχολής, β) τους Προέδρους των Τμημάτων της Σχολής, γ) έναν (1) εκπρόσωπο από κάθε κατηγορία μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.), εφόσον υπηρετούν στα Τμήματα της Σχολής μέλη των εν λόγω κατηγοριών προσωπικού, και δ) τους εκπροσώπους των φοιτητών των Τμημάτων της Σχολής σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) των μελών της Κοσμητείας των περ. α) και β) ...

«Άρθρο 28. Όργανα Τμήματος

Τα Τμήματα έχουν τα ακόλουθα όργανα: α) Συνέλευση, β) Διοικητικό Συμβούλιο, γ) Πρόεδρο, δ) Αντιπρόεδρο».

«Άρθρο 38 Αυτοδυναμία ακαδημαϊκών μονάδων.

Οι ακαδημαϊκές μονάδες του Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) καθίστανται αυτοδύναμες, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) τα Τμήματα έχουν κατ' ελάχιστον οκτώ (8) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού, εκ των οποίων τα δύο (2) είναι της βαθμίδας του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή και οργανώνουν και παρέχουν κατ' ελάχιστον ένα (1) πρόγραμμα πρώτου κύκλου σπουδών, στο οποίο εγγράφονται φοιτητές. Οι προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου ισχύουν και για την αυτοδυναμία των Μονοτμηματικών Σχολών,

β) οι Σχολές έχουν κατ' ελάχιστον ένα Τμήμα αυτοδύναμο σύμφωνα με την περ. α).

Για την αυτοδυναμία ακαδημαϊκής μονάδας εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Πρύτανη του Α.Ε.Ι., οι έννομες συνέπειες της οποίας ανατρέχουν στον χρόνο πλήρωσης των προϋποθέσεων αυτοδυναμίας».

«Άρθρο 39 Όργανα μη αυτοδύναμων ακαδημαϊκών μονάδων

1. Τα Τμήματα των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) που δεν έχουν αυτοδυναμία, έχουν τα ακόλουθα όργανα: α) προσωρινή Συνέλευση Τμήματος, β) προσωρινό Πρόεδρο, γ) προσωρινό Αντιπρόεδρο. 2...

5. Στα νεοϊδρυόμενα Τμήματα, η προσωρινή Συνέλευση αποτελείται από πέντε (5) μέλη, συμπεριλαμβανομένων του προσωρινού Προέδρου και του προσωρινού Αντιπροέδρου, που προέρχονται από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων, κατά προτεραιότητα της ίδιας Σχολής, και αν δεν υπάρχουν, από Τμήματα άλλων Σχολών του Α.Ε.Ι., των οποίων το γνωστικό αντικείμενο είναι συναφές με το επιστημονικό πεδίο του Τμήματος.

6. Ο προσωρινός Πρόεδρος και ο προσωρινός Αντιπρόεδρος ορίζονται με διετή θητεία...

7. Εντός ενός (1) μηνός από την πλήρωση των προϋποθέσεων που καθιστούν το Τμήμα αυτοδύναμο, με επιμέλεια του Κοσμήτορα της Σχολής στην οποία ανήκει το Τμήμα, ακολουθείται η διαδικασία για την εκλογή Προέδρου και Αντιπροέδρου Τμήματος, σύμφωνα με το άρθρο 32 και τη συγκρότηση της Συνέλευσης του Τμήματος».

«Άρθρο 449 Μεταβατικές διατάξεις Κεφαλαίου Γ΄

1... 6. Τα συλλογικά όργανα των ακαδημαϊκών μονάδων συνεχίζουν να λειτουργούν νομίμως με την υφιστάμενη σύνθεσή τους κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος το αργότερο έως και την 31η.8.2023, οπότε οφείλουν να έχουν συγκροτηθεί σύμφωνα με το κεφάλαιο Γ΄ του Μέρους Α΄, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 40».

«Άρθρο 485. Καταργούμενες διατάξεις Κεφαλαίων Α΄ έως Λ΄

Καταργούνται οι ακόλουθες διατάξεις: ... β) Τα άρθρα 1 έως 68 και τα άρθρα 84 έως 87 του ν. 4485/2017 (Α΄ 114), με εξαίρεση της παρ. 3 έως 5 του άρθρου 46. ...».

Άρθρο 489 Μέρος Θ έναρξη ισχύος.

«Το παρόν ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις του. 2. Η ισχύς του άρθρου 257 αρχίζει από την 1η.1.2024. 3...».

Ερμηνεία - Υπαγωγή

Από τις παρατιθέμενες πιο πάνω διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τίθενται υπόψη του Τμήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

12. Κατά το άρθρο 16 του Συντάγματος, η ανώτατη εκπαίδευση, σκοπός της οποίας είναι η προαγωγή και μετάδοση της επιστημονικής γνώσης με την έρευνα και τη διδασκαλία (βλ. και άρθρο 4 παρ. 1 α' ν. 4485/2017, άρθρο 3 παρ. 3 α' ν. 4957/2022 και ΟΛΣΤΕ 1097/2023 σκ.7), παρέχεται από αυτοτελή ιδρύματα, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σύμφωνα αφενός με την αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας και αφετέρου την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των ιδρυμάτων αυτών (ΟΛΣΤΕ 1097/2023 σκ.7, ΣΤΕ 81/2007 σκ. 6). Όπως έχει κριθεί, με τις ίδιες ως άνω συνταγματικές διατάξεις κατοχυρώνεται η κρατική εποπτεία επί των Α.Ε.Ι., ως αναγκαίος περιορισμός της πλήρους αυτοδιοικήσεώς τους (ΣΤΕ Ολ. 874/1992), περιεχόμενο της οποίας είναι, κατά την έννοια του Συντάγματος, η άσκηση ελέγχου νομιμότητας, από κρατικό όργανο, επί των πράξεων των οργάνων των Α.Ε.Ι. (ΣΤΕ 1388/2006, σκ.4, ΣΤΕ 1855/2003 σκ. 7).

13. Με το άρθρο 15 του ν. 4589/2019 ιδρύθηκαν, μεταξύ άλλων, στο ΕΚΠΑ η Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας και τα Τμήματα Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, Διατροφής και Διαιτολογίας και Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού, με έδρα τα Ψαχνά του Νομού Ευβοίας, τα οποία εντάχθηκαν στη Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας. Η ακαδημαϊκή λειτουργία της Σχολής άρχισε από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2019-2020 (άρθρο 14 παρ. 2). Η εκπαιδευτική λειτουργία των Τμημάτων και η εισαγωγή των πρώτων φοιτητών σε αυτά άρχισε από την έναρξη του ίδιου ακαδημαϊκού έτους, με εξαίρεση το Τμήμα Διατροφής & Διαιτολογίας και το Τμήμα Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού, των

οποίων η εκπαιδευτική λειτουργία ορίστηκε ότι θα αρχίσει από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2020-2021 (άρθρο 15 παρ. 4).

14. Ως προς τα όργανα διοίκησης των νεοϊδρυόμενων Τμημάτων, ορίστηκε (άρθρο 15 παρ. 5 του ν. 4589/2019) ότι λειτουργεί προσωρινή Συνέλευση κατ' εφαρμογή του άρθρου 24 του ν. 4485/2017 έως τις 31.8.2019, οπότε και αναδεικνύεται Πρόεδρος με εκλογική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 23 του ίδιου νόμου, διαφορετικά μέχρι τα Τμήματα αυτά να καταστούν αυτοδύναμα, σύμφωνα με το άρθρο 11 αυτού. Μέχρι δε το Τμήμα να καταστεί αυτοδύναμο, στην προσωρινή Συνέλευση μετέχουν επιπλέον των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος και πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. τα οποία ορίζονται με πράξη του Πρύτανη ύστερα από απόφαση της Συγκλήτου. Στα νεοϊδρυόμενα Τμήματα, για την πρώτη θητεία, Πρόεδρος και Αναπληρωτής Πρόεδρος ορίζονται μέλη Δ.Ε.Π. των δύο πρώτων βαθμίδων οποιουδήποτε Τμήματος του Ιδρύματος. Τέλος, ορίστηκε ότι στα Τμήματα Διατροφής και Διαιτολογίας και Τουριστικών Σπουδών & Εναλλακτικού Τουρισμού λειτουργεί προσωρινή Συνέλευση και ορίζεται προσωρινός Πρόεδρος, από την 1η Σεπτεμβρίου του έτους πριν από την έναρξη της ακαδημαϊκής τους λειτουργίας, δηλαδή από την 1-9-2020.

15. Ωστόσο, την 24-01-2020 τέθηκε σε ισχύ το άρθρο 33 του ν. 4653/2020, με το οποίο αναστάλη η έναρξη της εκπαιδευτικής λειτουργίας των Τμημάτων αυτών. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου στο άρθρο 33, η αναστολή της έναρξης της εκπαιδευτικής λειτουργίας των Τμημάτων αυτών «κρίνεται αναγκαία δεδομένου ότι για τα τμήματα αυτά ουδέποτε τηρήθηκε η διαδικασία αξιολόγησης από την Α.Δ.Ι.Π. και το Ε.Σ.Ε.ΚΑ.Α.Δ., όπως προβλεπόταν από τις διατάξεις του ν. 4485/2017. Η τήρηση της διαδικασίας αυτής θα επιτρέψει την αξιολόγηση των νέων τμημάτων από την νέα Αρχή, την ΕΘ.Α.Α.Ε., με συγκεκριμένα κριτήρια, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, στη βάση των απαιτούμενων μελετών σκοπιμότητας και βιωσιμότητας. Η τήρηση της ως άνω διαδικασίας είναι αναπόσπαστο τμήμα ενός ευρύτερου και συνεκτικού στρατηγικού σχεδιασμού για μια ποιοτική και βιώσιμη ανώτατη εκπαίδευση. ...». Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η αναστολή της εκπαιδευτικής λειτουργίας απέβλεψε στην αξιολόγηση των νέων Τμημάτων από την νέα Αρχή, την ΕΘ.Α.Α.Ε., για μια ποιοτική και βιώσιμη ανώτατη εκπαίδευση.

16. Τα Τμήματα αυτά της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας, των οποίων ανεστάλη η εκπαιδευτική λειτουργία και η εισαγωγή φοιτητών, αποτελούν, όπως και κάθε Τμήμα Σχολής ΑΕΙ, κατά το νόμο, θεμελιώδεις ακαδημαϊκές μονάδες. Αν και, σύμφωνα με το διδόμενο ιστορικό, ουδέποτε λειτούργησαν, στελεχώθηκαν ή υποδέχτηκαν φοιτητές, εξακολουθούν υφιστάμενα. Όπως έχει κριθεί (ΣΤΕ 4872/2012 σκ.7), κανονιστική ρύθμιση με την οποία ορίζεται μηδενικός αριθμός εισακτέων για ένα Τμήμα είναι επιτρεπτή, όταν δικαιολογείται από ικανό λόγο, όπως είναι η επικείμενη κατάργηση του Τμήματος. Για την κατάργηση Τμήματος απαιτείται η έκδοση προεδρικού διατάγματος μετά την τήρηση της διαδικασίας που διαγράφεται επακριβώς στο νόμο (ν. 4957/2022 άρθρο 21) και δεν χωρεί σιωπηρή κατάργηση, η οποία άλλωστε θα αντέβαινε στην αρχή της ασφάλειας δικαίου.

17. Με το άρθρο 485 περ. β' ν. 4957/2022, η ισχύς του οποίου άρχισε στις 21.7.2022, καταργήθηκαν ρητά, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 23 και 24 του ν. 4485/2017 στα οποία παραπέμπουν οι διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4589/2019. Παρά ταύτα, στην περίπτωση της νομοθέτησης κατά παραπομπή, όπως εν προκειμένω, ο παραπέμπων νόμος είναι ανεξάρτητος από το νόμο στον οποίο γίνεται η παραπομπή, η τροποποίηση δε ή και η κατάργηση του τελευταίου δεν επιφέρει αναγκαίως, κατ' αρχήν, την τροποποίηση του περιεχομένου ή την κατάργηση του πρώτου, που παραμένει ισχύων, με το περιεχόμενο που είχε ο νόμος στον οποίο γίνεται η παραπομπή, πριν από την τροποποίηση ή την κατάργησή του (ΣΤΕ 1495/2019 σκ.10, ΣΤΕ 402 /2021 σκ.5, ΣΤΕ 1340-6/2018, 2654/2003, 610/1988 Ολομ. κ.ά.). Περαιτέρω, οι μεταβατικές διατάξεις, όπως στην προκειμένη περίπτωση η διάταξη του άρθρου 449 του ν. 4957/2022, ρυθμίζουν την, κατά χρόνο, ισχύ του προηγούμενου και του επόμενου νόμου (ΝΣΚ 40/23) και αποβλέπουν στην ομαλή μετάβαση από τον παλαιό στον νεότερο νόμο.

18. Στην προκειμένη περίπτωση η ως άνω μεταβατική διάταξη διατήρησε την λειτουργία των συλλογικών οργάνων των ακαδημαϊκών μονάδων με την υφιστάμενη σύνθεση που είχαν κατά την έναρξη της ισχύος του ν. 4957/2022, ήτοι από την 21η.7.2022 μέχρι την 31η.8.2023, οπότε και από 1ης.9.2023 τα συλλογικά όργανα έπρεπε να συγκροτηθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου. Η ρύθμιση αυτή καταλαμβάνει τη συγκρότηση των συλλογικών οργάνων σύμφωνα με τις πάγιες ρυθμίσεις που ίσχυαν υπό το προγενέστερο δίκαιο και όχι τη συγκρότηση των

ακαδημαϊκών μονάδων που ιδρύθηκαν με τις ειδικές διατάξεις των άρθρων 14 και 15 του ν. 4589/2019. Οι εν λόγω ιδρυτικές διατάξεις έχουν ως ρυθμιζόμενο αντικείμενο την συγκρότηση της κοσμητείας της νεοϊδρυθείσας υπό το κράτος της ισχύος τους Σχολής και των Τμημάτων αυτής, που τελούν σε αναστολή και ως ειδικές διατηρούνται σε ισχύ. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 39 του ν. 4957/2022 δεν εφαρμόζονται στα Τμήματα αυτά, αλλά σε εκείνα που ιδρύονται μετά την έναρξη ισχύος τους.

19. Εκ του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων συνάγεται ότι, εφόσον τα Τμήματα τα οποία τελούν σε αναστολή της εκπαιδευτικής τους λειτουργίας δεν έχουν καταστεί αυτοδύναμα, λειτουργεί η προσωρινή συνέλευση που προβλέπεται στη διάταξη του άρθρου 15 του ν. 4589/2019, δηλαδή του ιδρυτικού της Σχολής νόμου και η κοσμητεία της Σχολής συγκροτείται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 14 του αυτού νόμου.

20. Περαιτέρω γίνεται δεκτό ότι η επ' αόριστον αναστολή της εκπαιδευτικής λειτουργίας των προαναφερόμενων Τμημάτων δεν έχει καταστήσει εν τοις πράγμασι την Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας Μονοτμηματική και οι διατάξεις που ρυθμίζουν ζητήματα λειτουργίας των Μονοτμηματικών Σχολών δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής σε αυτή. Και τούτο, διότι, κατά το νόμο, αφενός η ίδρυση και λειτουργία Μονοτμηματικής Σχολής είναι δυνατή μόνον κατ' εξαίρεση και εφόσον κρίνεται αναγκαίο για την ανάπτυξη και καλλιέργεια της επιστήμης που θεραπεύει (ν.4957/2022 άρθρο 20 παρ. 2) και συνεπώς οι οικείες διατάξεις δεν μπορούν να τύχουν αναλογικής εφαρμογής, αφετέρου η εν λόγω Σχολή ιδρύθηκε ως πολυτμηματική (ν.4589/ /2019 άρθρα 14, 15) και τα -εν αναστολή τελούντα- Τμήματα που έχουν ενταχθεί σε αυτή δεν έχουν καταργηθεί κατά την προβλεπόμενη τυπική διαδικασία. Επομένως, επί του παρόντος η Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας του ΕΚΠΑ δεν είναι Μονοτμηματική και δεν μπορεί να λειτουργήσει ως τέτοια.

21. Κατά την ειδικότερη γνώμη της Προέδρου του Τμήματος Αικατερίνης Γρηγορίου, Αντιπροέδρου ΝΣΚ και του Χρήστου Μητκίδη, Νομικού Συμβούλου του Κράτους, η επ' αόριστον αναστολή της εκπαιδευτικής λειτουργίας των προαναφερόμενων Τμημάτων και της εισαγωγής φοιτητών σε αυτά βρίσκεται σε αντίθεση προς το σκοπό της αναστολής, όπως αποτυπώνεται στην οικεία αιτιολογική έκθεση (ν.4653/2020 άρθρο 33), αλλά και προς το γενικότερο νομικό πλαίσιο λειτουργίας

των Α.Ε.Ι. Επομένως, πρέπει να γίνει η αξιολόγηση των Τμημάτων αυτών από την νέα Αρχή, την ΕΘ.Α.Α.Ε., σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, ως προς τη σκοπιμότητα και τη βιωσιμότητά τους και να διενεργηθεί ό,τι κατά νόμο απαιτείται για την έναρξη της λειτουργίας τους ή την κατάργησή τους.

22. Απάντηση

Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε΄) γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής:

Επί του πρώτου ερωτήματος ότι ο Κοσμήτορας της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας του ΕΚΠΑ δεν δύναται να συγκαλέσει την Κοσμητεία σε συνεδρίαση μόνον με το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων το οποίο έχει καταστεί αυτοδύναμο.

Επί του δευτέρου ερωτήματος ότι οι προσωρινές συνελεύσεις διατηρούν την λειτουργία τους και κατά το νόμο ορίζονται προσωρινοί πρόεδροι με διετή θητεία στα Τμήματα της Σχολής 1) Διατροφής και Διαιτολογίας και 2) Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού, η εκπαιδευτική λειτουργία των οποίων έχει ανασταλεί με το άρθρο 33 του ν. 4653/2020 και επί του τρίτου ερωτήματος ότι δεν παραμένει ένα Τμήμα στη Σχολή, έτσι ώστε ο εκλεγμένος Πρόεδρος του Τμήματος να εκτελεί χρέη Κοσμήτορα.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 20.05. 2024

Η Πρόεδρος

Ο Εισηγητής

Αικατερίνη Γρηγορίου
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Δημήτριος Ε. Κατωπόδης
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους